

РОЗДІЛ 1 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

УДК 378.016:364-43

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.1>

Олена БЕЛКІНА-КОВАЛЬЧУК

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська обл., Україна, 43025
ORCID: 0000-0001-7115-3889

Бібліографічний опис статті: Белкіна-Ковальчук, О. (2025). Особливості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості. *Ввічливість. Humanitas*, 6, 3–10, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.1>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО НАДАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ З ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ

Формування життєстійкості – це пілотний проект Міністерства соціальної політики України, який реалізовується у межах Всеукраїнської програми психічного здоров'я «Ти як?». Сьогодні формування життєстійкості – це комплексна соціальна послуга, що забезпечує мультифункціональний, міждисциплінарний підхід у її наданні. Актуальність дослідження зумовлена потребою у підготовці фахівців із соціальної роботи, здатних професійно надавати таку послугу, допомагати громадянам адаптуватися до нових соціальних і життєвих умов у період кризи, здійснювати психосоціальну підтримку населення на рівні громад. Метою статті є визначення та характеристика особливостей підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості.

Визначено нормативно-правове підґрунтя надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості та підготовки фахівців із соціальної роботи (Закон України «Про соціальні послуги», Постанова КМУ «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості», Постанова КМУ «Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах»), її зміст, який має мультикомпонентний характер. Відповідно, фахівець із соціальної роботи має працювати не лише індивідуально з клієнтом, але й як координатор міждисциплінарної команди, що включає психологів, медиків, інших працівників та громадські ресурси.

Це потребує формування ряду компетентностей майбутніх фахівців із соціальної роботи щодо надання послуги життєстійкості, зокрема: оцінювальні компетентності, психосоціальні інтервенційні компетентності, міжпрофесійні та командні компетентності, комунікативно-етичні та організаційно-адміністративні компетентності та ін.

Визначено, що українські заклади вищої освіти вже впроваджують освітні програми, орієнтовані на підготовку фахівців із соціальної роботи із наголосом на життєстійкість. Це свідчить про поступове реагування системи вищої освіти на нові суспільні виклики, однак така підготовка ще не є цілісною. Важливого значення набуває міждисциплінарний підхід у підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи до її надання.

Ключові слова: життєстійкість, соціальні послуги, комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості, підготовка фахівців із соціальної роботи, міждисциплінарний підхід.

Olena BIELKINA-KOVALCHUK

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work and Pedagogy of Higher School, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli ave., Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0001-7115-3889

To cite this article: Bielkina-Kovalchuk, O. (2025). Osoblyvosti pidhotovky maibutnix fakhivtsiv iz sotsialnoi roboty do nadання kompleksnoi sotsialnoi posluhy z formuvannya zhyttiistykosti [Specifics of training future social workers to provide a comprehensive social resilience-building services]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 6, 3–10, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.1>

SPECIFICS OF TRAINING FUTURE SOCIAL WORKERS TO PROVIDE A COMPREHENSIVE SOCIAL RESILIENCE-BUILDING SERVICES

Resilience building is a pilot project of the Ministry of Social Policy of Ukraine, implemented within the “How Are You?” All-Ukrainian Mental Health Program. Today, resilience building is a comprehensive social service that provides a multifunctional and interdisciplinary approach to its provision. The relevance of the study is due to the need to train social workers capable of professionally providing such a service, helping citizens adapt to new social and living conditions in times of crisis, and providing psychosocial support to the population at the community level. The purpose of the article is to determine and characterise the features of training future social workers to provide a comprehensive social resilience-building service.

The study defines the legal framework for both the provision of this service and the training of social workers, including the Law of Ukraine “On Social Services”, Cabinet of Ministers Resolution “On the Implementation of a Pilot Project to Introduce a Comprehensive Social Resilience-Building Service”, Cabinet of Ministers Resolution “On Certain Issues of Implementing an Pilot Project to Organize the Provision of a Comprehensive Social Resilience-Building Service in Territorial Communities”. The multicomponent nature of this service’s content is also highlighted. Accordingly, a social worker must function not only as an individual practitioner, but also as a coordinator of an interdisciplinary team that includes psychologists, doctors, other workers and community resources.

This requires the development of several competencies in future social workers to provide resilience-building service, in particular: assessment competencies, psychosocial interventional competencies, interprofessional and teamwork competencies, communicative-ethical and organisational-administrative competencies, etc.

The study indicates that Ukrainian higher education institutions are already implementing educational programs focused on resilience building. This indicates a gradual response of the higher education system to new social challenges, but such training is not yet holistic. An interdisciplinary approach in the preparation of future social workers for the provision of this service is becoming important.

Key words: *resilience, social services, comprehensive social resilience-building service, training of social workers, interdisciplinary approach.*

Актуальність проблеми. У зв’язку із воєнними діями, які тривають на території України, українське населення стикнулося із багатьма викликами: реальними загрозами життю та здоров’ю, переживанням страху за себе та своїх близьких, відчуттям невизначеності щодо майбутнього тощо. Тому сьогодні актуальними стають вміння та навички особистості адаптуватись до життєвих труднощів, збереження власної продуктивності, підтримки себе та інших в умовах невизначеності та криз, зростає потреба у психосоціальній підтримці на рівні громад – все це потребує розробки й впровадження послуг з формування життєстійкості та підготовки кваліфікованих фахівців із соціальної роботи.

Формування життєстійкості – це пілотний проєкт Міністерства соціальної політики Укра-

їни, який реалізовується у межах Всеукраїнської програми психічного здоров’я «Ти як?». Ініціатива спрямована на створення в громадах Центрів життєстійкості, де кожен охочий може безкоштовно отримати психосоціальну підтримку.

Основна мета проєкту полягає у підтримці психічного здоров’я населення, зниженні рівня стресу й тривожності, а також у допомозі громадянам адаптуватись до нових соціальних і життєвих умов у період кризи. Важливою складовою є навчання учасників проєкту технікам саморегуляції, розвитку стресостійкості та профілактики психологічної травматизації. Крім того, проєкт спрямований на створення ефективних механізмів надання соціальних послуг у Центрах життєстійкості, посилення волонтерського руху та підвищення рівня соціальної згуртованості громад.

Сьогодні формування життєстійкості – це комплексна соціальна послуга, що забезпечує мультифункціональний, міждисциплінарний підхід у її наданні. Це, одночасно, зумовлює необхідність відповідної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи, які б ефективно надавали б таку послугу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Феномен життєстійкості вивчався як зарубіжними (Д. Асонов, С. Мадді, Г. Олпорт, К. Роджерс, Г. Сельє та ін.) так і вітчизняними дослідниками (О. Кокур, Т. Мельничук, І. Черезова, О. Чиханцова та ін.). Значна увага у наукових дослідженнях звертається на психологічний аспект формування життєстійкості.

Педагогічний аспект розвитку життєстійкості у здобувачів вищої освіти висвітлено в працях С. Маркової, Д. Костенко, С. Михайлової (С. Маркова, Д. Костенко, С. Михайлова, 2023); роль життєстійкості у побудові траєкторії професійного зростання здобувачів вищої освіти схарактеризовано у праці Д. Костенко (Д. Костенко, 2024); розвиток життєстійкості майбутніх педагогів у процесі вивчення безпекових дисциплін досліджувала Ю. Глінчук (Ю. Глінчук, 2022).

Питанню розвитку резильєнтності здобувачів вищої освіти та викладачів ЗВО присвячені роботи С. Яланської (С. Яланська, А. Єфіменко, 2025) та К. Балахтар (К. Балахтар, 2022); психологічні особливості життєстійкості здобувачів вищої освіти досліджувала М. Радіонова (М. Радіонова, 2022).

І. Черезова зазначає, що «вивчення життєстійкості є важливим напрямком соціально-психологічних досліджень, основний фокус яких спрямований на розкриття ключових передумов, що дозволяють підтримувати ефективну взаємодію зі значущими людьми, досягати успіху в житті, бути щасливим навіть за наявності несприятливих зовнішніх обставин. Життєстійкість сприяє набуттю резильєнтності як здатності людини зберігати адекватний психічний стан у кризових ситуаціях» (І. Черезова, 2024).

Таким чином, основна увага українських дослідників зосереджена на сутнісних особливостях понять «життєстійкість», «резильєнтність», визначено їх психологічні особливості та потенціал як для розвитку окремої осо-

бистості, так і учасників освітнього процесу, зокрема.

Питання підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг розкрито в роботах (О. Пожидаєвої, Г. Слозанської, С. Чернети, С. Янковської та ін.). Однак питання підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості є нерозробленим та потребує окремої уваги.

Мета дослідження – визначити та схарактеризувати особливості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи до надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Основним законом, що регулює діяльність у сфері соціальних послуг, є Закон України «Про соціальні послуги» (17.01.2019 № 2671-VIII). Закон визначає поняття соціальної послуги, принципи її надання, права отримувачів, класифікацію соціальних послуг та механізми взаємодії суб'єктів системи надання соціальних послуг.

Надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості регламентується постановою Кабінету Міністрів України № 1049 (03.10.2023) Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості та відповідним Порядком реалізації експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості (Постанова КМУ ..., 2023). Цей нормативний акт закріплює рамки, зміст і механізм реалізації такої послуги як пілотного проекту.

У 2025 році Постановою КМУ від 19 листопада 2025 р. № 1505 Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах затверджено Порядок реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах, який визначає механізм реалізації даного експериментального проекту в територіальних громадах (Постанова КМУ ..., 2025).

Додатково, в мережі публікуються методичні матеріали та ініціативи Міністерства соціальної політики України щодо проекту «Життестійкість», створення відповідних Центрів життестійкості та інструктивно-методичного супроводу цього напрямку.

Освітня складова підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи визначається освітніми стандартами за спеціальністю 231 «Соціальна робота», відповідає вимогам до компетентностей бакалавра/магістра соціальної роботи, що дозволяє інтегрувати підготовку фахівців до надання нових послуг.

Таким чином, нормативно-правова база регламентує надання комплексної соціальної послуги з формування життестійкості та дає можливість включення в освітні програми підготовки фахівців із соціальної роботи відповідних компетентностей та результатів навчання для надання цієї послуги.

Наразі не існує Державного стандарту комплексної соціальної послуги з формування життестійкості. В постанові КМУ Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життестійкості зазначено, що затвердження Державного стандарту комплексної соціальної послуги з формування життестійкості можливе за результатами експериментального проекту та внесення відповідних змін до Класифікатора соціальних послуг (Постанова КМУ ..., 2023). Однак, послуги, спрямовані на формування життестійкості, можуть надаватися в рамках інших стандартизованих соціальних послуг, таких як психосоціальні послуги із надання психосоціальної допомоги, соціальна адаптація, консультування, соціальний супровід або через створення «Центрів життестійкості», які надають допомогу в набутті такої стійкості.

Комплексна соціальна послуга з формування життестійкості має мультикомпонентний характер і складається з ряду ключових складових. Першочерговою є оцінка потреб людини (з виявленням ресурсів та ризиків життестійкості) та складання дорожньої карти. Важливим елементом послуги є посередництво та допомога в установленні контактів з фахівцями, службами, організаціями, які пропонують послуги для вирішення наявних проблем, можливості соціального захисту

тощо. До змісту послуги входить інформування з питань соціального захисту, медичних послуг, правничої допомоги тощо.

Надання психологічної підтримки та допомоги отримувачам включає психологічну діагностику, консультування, надання підтримки та допомоги після психологічних травм та стресових розладів, просвіту з питань психічного здоров'я, навчання методам саморегуляції з метою зменшення стресу та підвищення адаптивності.

Окремими напрямами є:

- робота з батьками, їх психологічна підтримка, розвиток батьківських компетентностей;
- психологічна робота з військовослужбовцями, ветеранами і їхніми родинами;
- організація клубів за інтересами, зокрема батьківських, сімейних клубів;
- організація роботи груп самопомоги та взаємодопомоги;
- організація простору безпеки та розвитку з елементами арттерапевтичних засобів, ігрової терапії;
- координація волонтерської діяльності та підготовка волонтерів;
- організація міждисциплінарного навчання основ командної взаємодії представників суб'єктів, які діють в територіальній громаді та забезпечують надання психологічної допомоги; жителів територіальної громади з основ психічного здоров'я, протоколів поведінки в кризових ситуаціях, тощо (Постанова КМУ ..., 2023).

Виходячи зі змісту комплексної соціальної послуги з формування життестійкості передбачається, що фахівець із соціальної роботи має працювати не лише індивідуально з клієнтом, але й як координатор міждисциплінарної команди, що включає психологів, медиків, інших працівників та громадські ресурси.

Для виконання таких завдань важливо сформувати ряд компетентностей майбутніх фахівців із соціальної роботи щодо надання послуги життестійкості, зокрема: оцінювальні компетентності (здатність до проведення скринінгу, виявлення соціальних, психологічних, травматичних ризиків; аналіз ресурсів життестійкості; складання індивідуального плану допомоги); психосоціальні інтервенційні компетентності (навички надання базово-

вої психологічної допомоги, технік регуляції емоцій; розуміння травма-інформованого підходу); міжпрофесійні та командні компетентності (вміння працювати в мультидисциплінарній команді, комунікувати з представниками різних професій, координувати маршрути надання послуги); комунікативно-етичні компетентності (емпатія, дотримання етики соціальної роботи, захист конфіденційності, робота з різноманіттям (етнічним, культурним, гендерним)); організаційно-адміністративні компетентності (ведення документації, звітності, дотримання протоколів надання послуги, робота з кейсами) та ін. Ці компетентності мають знайти продовження в результатах навчання при підготовці фахівців із соціальної роботи.

Варто відмітити, що українські заклади вищої освіти вже впроваджують освітні програми, орієнтовані на підготовку фахівців із соціальної роботи із наголосом на життєстійкість.

До прикладу, освітньо-наукова магістерська програма «Соціальне відновлення та життєстійкість» за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка передбачає 2 роки навчання (120 кредитів ЄКТС). «Мета освітньої програми – підготовка фахівців соціальної роботи, здатних визначати стратегії соціальної реабілітації та упроваджувати технології відновлення соціального функціонування особи, групи, громади задля досягнення психологічного благополуччя, розвитку життєстійкості та підвищення якості життя» (Освітньо-наукова магістерська програма..., 2025).

До навчання за цією програмою запрошуються випускники бакалаврату різних спеціальностей – не тільки «Соціальна робота», а й інших галузей, – які орієнтовані на подальший професійний розвиток, наукові пошуки та опанування сучасних українських та міжнародних підходів у сфері соціальної реабілітації.

Основними завданнями програми є формування дослідницьких та практично орієнтованих компетентностей, важливих для залучення людей, спільнот і соціальних інститутів до подолання наслідків травматичних подій,

травм, життєвих труднощів та відновлення соціального функціонування на різних рівнях – від індивідуального (мікрорівень) до громадського та суспільного (мезо- та макрорівні). Програма також спрямована на розвиток здатності впроваджувати інноваційні підходи у сфері реабілітаційної соціальної роботи.

Важливою частиною підготовки є проходження клінічної та науково-дослідницької практик, які забезпечують поєднання теоретичних знань з реальними професійними ситуаціями.

Структура програми складається з обов'язкового блоку (90 кредитів) та додаткових напрямків спеціалізації (20 кредитів), один із яких здобувачі обирають відповідно до своїх професійних інтересів та майбутньої кар'єрної траєкторії: Організація, управління і адміністрування соціальних інституцій; Психосоціальна робота з населенням.

Дисципліни за напрямом «Організація, управління і адміністрування соціальних інституцій»: Медіація в діяльності соціальних організацій; Соціальний захист постраждалих у надзвичайних ситуаціях; Кризове лідерство та життєстійкість; Тренінг управлінської компетентності; Розвиток соціальних послуг в громаді; Фандрайзинг в управлінні соціальними інституціями.

Дисципліни за напрямом «Психосоціальна робота з населенням»: Перша психологічна допомога та самопомога; Клінічний кейс-менеджмент; Технології соціальної адаптації та інтеграції в роботі з вразливими групами; Тренінг професійної резильєнтності; Соціальна реабілітація постраждалої сім'ї; Професійна реабілітація та кар'єрний розвиток (Освітньо-наукова магістерська програма..., 2025).

Таким чином, дана освітньо-наукова програма поглиблює підготовку майбутніх фахівців із соціальної роботи щодо сприяння відновленню суспільства після кризових подій та посиленню індивідуальної резильєнтності.

Ужгородський національний університет впроваджує на першому (бакалаврському) рівні освітньо-професійну програму «Соціальна робота» за спеціальністю 231 «Соціальна робота», в якій серед дисциплін є Соціальна робота в умовах надзвичайних ситуацій, Соці-

альна інтеграція ветеранів війни, Соціальна медицина, Документобіг у соціальній роботі, Індивідуальна та групова соціальна робота, Соціальна робота в громаді, Адміністрування соціальної роботи в громаді, Психолого-педагогічна практика, Соціальна робота у сфері охорони здоров'я, Соціальна інтеграція ветеранів війни (Освітня програма..., 2024).

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота» орієнтована на формування професійно підготовлених і конкурентоспроможних спеціалістів, які володіють системними теоретичними знаннями фундаментального та прикладного характеру, здатні адекватно реагувати на сучасні суспільні виклики й ефективно виконувати стандартні професійні завдання в полікультурному соціальному просторі. Програма спрямована на розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей, передбачених професійним стандартом «Фахівець із соціальної роботи», що забезпечує готовність до здійснення професійної діяльності відповідно до визначених функцій (Освітня програма..., 2024). Зміст ОПП охоплює політико-правові, теоретико-методологічні та організаційно-управлінські основи надання професійної соціальної допомоги окремим особам, соціальним групам і громадам, спрямовані на підтримку, відновлення або розширення їх соціального функціонування, реалізацію громадянських прав та профілактику соціального виключення.

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (Освітньо-професійна програма..., 2023) спрямовує підготовку майбутніх фахівців до реалізації змісту комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості через ряд нормативних (Загальна, вікова та соціальна психологія, Теорія та технологія соціальної роботи, Профілактика жорстокого поводження з дітьми, Соціальна інтеграція дітей з інвалідністю, Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів, Соціальна робота з різними категоріями клієнтів, Соціальна робота з військовослужбовцями та членами їх сімей, Соціальна діагностика та консультивання, Соціальний супровід сім'ї) та вибірко-вих освітніх компонентів (Соціально-правовий захист сім'ї, дітей та молоді, Особистість

у соціальній роботі, Соціально-педагогічна діяльність дитячих та молодіжних громадських організацій, Основи життєстійкості особистості, Технології соціального виховання особистості, Соціологія сім'ї, The Environment and Social Behaviour, Технології формування компетентності батьків, Основи соціальної реабілітації, Соціальна робота з біженцями та вимушеними переселенцями, Основи громадського здоров'я, Соціальне партнерство, Соціальне інспектування). Це створює базу для підготовки фахівців, здатних працювати в контексті життєстійкості.

Таким чином, деякі українські ЗВО вже впроваджують освітні програми з акцентом на «життєстійкість», що свідчить про поступове реагування системи вищої освіти на нові суспільні виклики. Ці та інші приклади ілюструють, що підготовка фахівців із соціальної роботи, орієнтована на формування життєстійкості, вже має практичну присутність у системі вищої освіти України.

Оскільки комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості має мультикомпонентний характер, тому важливого значення набуває міждисциплінарний підхід у підготовці майбутніх фахівців із соціальної роботи до її надання. На це наголошує Д. Мельничук, надаючи важливого значення міждисциплінарній взаємодії як формі професійної співпраці. «У контексті надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, міждисциплінарна взаємодія перетворюється з бажаного елемента підготовки на критичну необхідність. Вона забезпечує фахівця цілісним інструментарієм для роботи зі складною та багатовимірною проблематикою. Тільки фахівець, підготовлений на засадах інтеграції знань, здатен ефективно працювати у команді, надавати якісну та своєчасну підтримку, тим самим зміцнюючи життєстійкість українського суспільства в умовах безпрецедентних випробувань» (Д. Мельничук, 2025).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Міждисциплінарний підхід є визначальним чинником підготовки фахівців із соціальної роботи до надання комплексної послуги з формування життєстійкості, забезпечує поєднання знань з практичної психології, соціології, педагогіки та суміжних галузей для надання багатови-

мірної підтримки клієнтам. Така інтеграція дозволяє фахівцям виконувати різні професійні ролі – консультативну, освітню, діагностичну, – що сприяє цілісному підходу до подолання складних життєвих ситуацій і зміцнення особистісних ресурсів. Завдяки міждисциплінарній взаємодії стає можливим комплексне реагування на проблеми, які потребують не тільки соціальної допомоги, але й психологічного супроводу, педагогічної підтримки та ефективної координації з іншими службами й установами.

Варто взяти до уваги, що послуга з формування життєстійкості в Україні має експе-

риментальний характер – відсутні широко-масштабні емпіричні дані про її ефективність. Потрібні дослідження щодо адаптації освітніх програм під специфіку різних громад (міських / сільських) та контексту післявоєнного відновлення. Необхідно глибше вивчити механізми запобігання травматизації фахівців, які працюють із людьми з травмою – і відповідно, підготовку цих фахівців. Таким чином, подальші дослідження можуть зосередитися на порівнянні вітчизняних та зарубіжних моделей підготовки фахівців соціальної сфери, визначені найкращих практик та їх адаптацію в освітній простір України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балахтар К. С. Резильєнтність викладача ЗВО в умовах військового стану. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія* : зб. наук. пр. Київ : Національний авіаційний університет, 2022. Вип. 1 (20). С. 55–62. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/16917/2425>
2. Глінчук Ю. Розвиток життєстійкості майбутніх педагогів у процесі вивчення безпекових дисциплін. *Інноватика у вихованні*. Вип. 16. 2022. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i16.483>
3. Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах : Постанова КМУ № 1505 від 19 листопада 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1505-2025-%D0%BF#Text>
4. Костенко Д. Життєстійкість як умова побудови траєкторії професійного розвитку здобувачів вищої освіти в сучасних реаліях. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки*. 2024. Випуск 213. С. 155–159. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-155-159>
5. Маркова С. В., Костенко Д. В., Михайлова С. В. Життєстійкість здобувачів вищої освіти в умовах війни: педагогіко-філософський дискурс. *Трансформаційна економіка*. № 5 (05). 2023. С. 87–89. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-15>
6. Мельничук Д. Роль міждисциплінарної взаємодії у підготовці фахівців із соціальної роботи до надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості. *Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (11 листопада 2025 року, м. Суми). Суми : СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2025. 273 с. С. 176–178.
7. Освітня програма «Соціальна робота». URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/program/166/sotsialna-robota?utm_source=chatgpt.com
8. Освітньо-наукова магістерська програма «Соціальне відновлення та життєстійкість». URL: <https://psy.knu.ua/news/1468-osvitni-prohramy-pidhotovky-mahistriv-na-fakulteti-psykholohii-2025#onp-sotsialne-vidnovlennia-ta-zhyttiistiikist>
9. Освітньо-професійна програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/sotsialna-robota-sotsialna-pedahohika-plan-zatv-2023-r>
10. Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості : Постанова КМУ № 1049 від 03.10.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2023-%D0%BF#Text>
11. Радіонова М. Психологічні особливості життєстійкості здобувачів вищої освіти в умовах воєнного часу. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*. No 13(18). 2022. С. 670–681. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-670-681](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-670-681)
12. Черезова І. О. Життєстійкість здобувачів вищої освіти як здатність подолання травмувальних ситуацій. *Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24-25 квітня 2024 року) : збірник тез. Запоріжжя : БДПУ, 2024. С. 291–293.
13. Яланська С., Єфименко А. Резильєнтність здобувачів вищої освіти в умовах повномасштабної війни. *Наукові записки. Серія: Психологія*. №1. 2025. С. 175–181. <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-1-23>

REFERENCES:

1. Balakhtar, K. S. (2022). Rezyliientnist vykladacha ZVO v umovakh viiskovoho stanu [Resilience of a higher education institution teacher under martial law]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriya: Pedagogika. Psykholohiia – Bulletin of the National Aviation University. Series: Pedagogy. Psychology*, 1(20), 55–62. Retrieved from <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/16917/2425> [in Ukrainian].
2. Hlinchuk, Yu. (2022). Rozvytok zhyttiistykosti maibutnix pedahohiv u protsesi vyvchennia bezpekovykh dystsyplin [Development of resilience of future teachers in the process of studying security disciplines]. *Innovatyka u vykhovanni – Innovation in Education*, (16), 95–101. <https://doi.org/10.35619/iu.v1i16.483> [in Ukrainian].
3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). Deiakhi pytannia realizatsii eksperymentalnoho proiektu z orhanizatsii nadannia kompleksnoi sotsialnoi posluhy z formuvannia zhyttiistykosti v terytorialnykh hromadakh [Some issues of implementing an experimental project on organizing the provision of a comprehensive social service for resilience formation in territorial communities] (Resolution No. 1505, November 19, 2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1505-2025-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
4. Kostenko, D. (2024). Zhyttiistykist yak umova pobudovy traiektorii profesiinoho rozvytku zdobuvachiv vyshchoi osvity v suchasnykh realiakh [Resilience as a condition for building the trajectory of professional development of higher education students in modern realities]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky – Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*, (213), 155–159. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-155-159> [in Ukrainian].
5. Markova, S. V., Kostenko, D. V., & Mykhailova, S. V. (2023). Zhyttiistykist zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh viiny: pedahohiko-filosofskyi dyskurs [Resilience of higher education students in wartime: A pedagogical and philosophical discourse]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational Economics*, 5(05), 87–89. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-15> [in Ukrainian].
6. Melnychuk, D. (2025). Rol mizhdystsyplinarnoi vzaiemodii u pidhotovtsi fakhivtsiv iz sotsialnoi roboty do nadannia kompleksnoi sotsialnoi posluhy z formuvannia zhyttiistykosti [The role of interdisciplinary interaction in training social work specialists to provide comprehensive social services for resilience formation]. In *Sotsialna pidtrymka sim'i ta dytyny u sotsiokulturnomu prostori hromady: Materialy VII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Social support of family and child in the sociocultural space of the community: Proceedings of the VII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]* (pp. 176–178). Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. [in Ukrainian].
7. Educational program “Social Work”. (n.d.). Retrieved from <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/program/166/sotsialna-robota>
8. Educational and scientific master’s program “Social Recovery and Resilience”. (n.d.). Retrieved from <https://psy.knu.ua/news/1468-osvitni-prohramy-pidhotovky-mahistriv-na-fakulteti-psykholohii-2025#onp-sotsialne-vidnovlennia-ta-zhyttiistykist>
9. Educational and professional program “Social Work. Social Pedagogy” for the first (bachelor’s) level of higher education. (n.d.). Retrieved from <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/sotsialna-robota-sotsialna-pedahohika-plan-zatv-2023-r>
10. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proiektu iz zaprovadzhennia kompleksnoi sotsialnoi posluhy z formuvannia zhyttiistykosti [On the implementation of an experimental project to introduce a comprehensive social service for resilience formation] (Resolution No. 1049, October 3, 2023). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Radionova, M. (2022). Psykholohichni osoblyvosti zhyttiistykosti zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh voiennoho chasu [Psychological features of resilience of higher education students under wartime conditions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and Innovations of Science*, 13(18), 670–681. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-670-681](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-670-681) [in Ukrainian].
12. Cherezova, I. O. (2024). Zhyttiistykist zdobuvachiv vyshchoi osvity yak zdatnist podolannia travmuvalnykh sytuatsii [Resilience of higher education students as the ability to overcome traumatic situations]. In *Nauka III tysiacholittia: poshuky, problemy, perspektyvy rozvytku: Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii [Science of the third millennium: Searches, problems, development prospects: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Internet Conference]* (pp. 291–293). Berdyansk State Pedagogical University. [in Ukrainian].
13. Yalanska, S., & Yefymenko, A. (2025). Rezyliientnist zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh povnomasshtabnoi viiny [Resilience of higher education students under conditions of full-scale war]. *Naukovi zapysky. Seriya: Psykholohiia – Scientific Notes. Series: Psychology*, (1), 175–181. <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-1-23> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 09.11.2025

Дата прийняття статті: 21.11.2025

Опубліковано: 30.12.2025